

FESTIVALOPENING

Insomnio

• vrijdag 20 september | 15.00 - 15.45 uur
THEATER AAN HET VRIJTHOF | PAPPERUSZAAL

Charles Ives 1874-1954

The Unanswered Question (1908)

Galina Oestvol'skaja 1919-2006

Symfonie nr.4 - 'Gebed' (1987)

David Lang 1957

how to pray (2002)

Charles Ives

The Unanswered Question

Festivaldirecteur Jean Boelen heet de bezoekers welkom. Daarnaast richten Ger Koopmans, gedeputeerde voor cultuur van de provincie Limburg, en Jim Janssen, wethouder cultuur gemeente Maastricht, het woord tot hen. Aansluitend een korte receptie.

Insomnio o.l.v. **Ulrich Pöhl**

Jana Machalet fluit

Eduardo Olloqui hobo

Lars Wouters van den Oudenweijer klarinet

Stefanie Liedtke fagot

Aleš Klancar trompet

Mieko Kanno, Maria del Mar,

Isa Goldschmeding en **Diet Tilanus** viool

Siebe Visser en **Esra Pehlivanli** altviool

Charles Watt en **Timora Rosler** cello

Peter Jessen contrabas

bidden & smeken

19 - 22 sept 2019

Musica Sacra Maastricht engageerde het Nederlandse ensemble Insomnio voor het openingsprogramma van deze festivaleditie. Hun muzikale perfectie, beheersing van verschillende stijlen en flexibiliteit in repertoire en bezetting is hét antwoord op de opening die de programmacommissie voor ogen stond.

Charles Ives

The Unanswered Question

Kenmerkend voor Charles Ives is de compositie in lagen. Wat hij nastreefde was een polyfonie niet van lijnen zoals de klassieke, maar van massa's. Een gestuurde gelijktijdigheid van verschillende muzieken. Vaak gaf een openlucht-impresie daartoe de aanleiding. *The Unanswered Question* is Ives in een notendop. Het is geschreven voor strijkkwartet of strijkorkest (bij voorkeur off-stage), een gedempte solotrompet en een fluitkwartet.

Ives noemde het een 'kosmisch landschap', met een metafysisch gegeven. De strijkers spelen in slowmotion koraalachtige harmonieën, die stellen 'Het Zwijgen van de Druiden' voor – 'zij die niets weten, zien of horen'. De trompet stelt tot zevenmaal toe 'De Eeuwigdurende Vraag van het Bestaan'. De fluiten proberen het antwoord te geven, gradueel versnellend en volledig onafhankelijk van het basistempo. Zij kunnen het in hun dissonante idioom niet eens worden. En mogelijk steken ze wel de draak met de vraag. De laatste keer blijft die onbeantwoord.

vrijdag ♦ 15.00

The Unanswered Question kent een tonale achtergrond, chromatische 'spil' en atonale voorgrond. Ives overwoog oorspronkelijk – in 1906! – om het stuk onder de titel *Two Contemplations (1. Of a Serious Matter & 2. Of Nothing Serious)* te koppelen aan zijn *Central Park in the Dark (In the Good Old Summer Time)*, waar de situatie omgekeerd is: atonale achtergrond en tonale voorgrond.

Sylvester Beelaert

Galina Oestvolskaja

Symfonie nr.4 - 'Gebed'

In de laatste fase van haar creatieve loopbaan – die, toevallig of niet, samenvalt met de definitieve instorting van de Sovjet-Unie – componeerde Galina Oestvolskaja twee symfonieën die opvallend kaler en gereserveerder zijn dan de uitzinnige muziek die zij in het voorafgaande decennium schreef. Haar *Vierde Symfonie* is zo mogelijk nog minder symfonisch in de traditionele zin van het woord dan de *Tweede* uit 1987: op het podium geen orkest, geen groot ensemble, maar slechts drie instrumentalisten – op trompet, tamtam en piano – en een zangeres, die volgens de partituur gekleed gaat in een 'hooggesloten zwarte jurk met lange mouwen' en geen sieraden draagt. Al even onopgesmukt is het gebed dat zij gevierd aanheffen. De muzikale stijl waarin dit is gevat, zou men priesterlijk kunnen noemen: zich voortdurend herhalende, lapidaire

melodische formules met een modaal karakter (de pianoclusters doen hier geen afbreuk aan), enkele koraalachtige akkoordprogressies, rituele slagen op de tamtam, en een trompet die met een obstinate hoge cis naar de hemel lijkt te reiken.

Elmer Schönberger

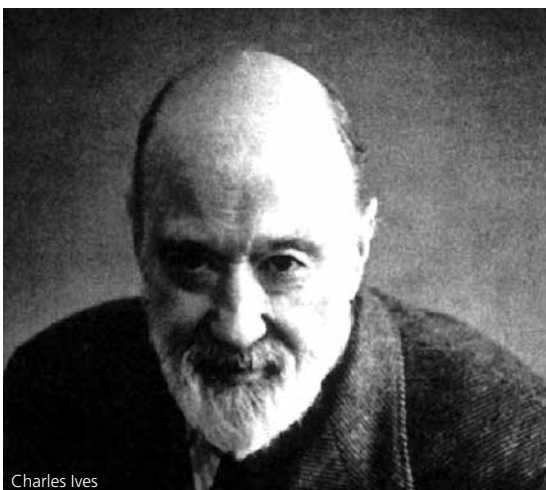
Bozhe krepkii,
Gospodi istinnyi,
Otche veka griadushchego,
Mirotvorche,
Iisuse, Messiya, spasi nas!

*Sterke God,
waarachtige Heer,
Vader van de toekomstige tijd,
Schepper van de wereld,
Jezus, Messias, verlos ons!*

David Lang

how to pray

De reden waarom psalmen zo'n centrale plaats innemen in religieuze ervaringen is dat ze een breed scala van mogelijkheden laten zien van hoe men met de Almachtige in gesprek kan zijn. Niet als profeet of als priester, maar met de stem van een enkel persoon, ergens ter wereld, met problemen en zorgen die niet anders zijn dan die van gewone mensen van alle tijden.

Charles Ives

Galina Oestvolskaja

Het is alsof je één kant van een correspondentie leest: we kunnen de brieven van David lezen, aan wie vele psalmteksten zijn toegeschreven, maar de antwoorden daarop zijn de brieven die we echt zouden willen zien. Ik ben geen gelovig mens. Ik weet niet hoe ik moet bidden. Toch ben ik, op de een of andere manier, op de hoogte van de tijdstippen en plaatsen en formules die geacht worden gebeden mogelijk te maken. Soms betrap ik mezelf erop dat ik zulke berichten verstuur. En dan wacht ik stilletjes, in de hoop dat ik het antwoord zal herkennen.

Mijn eerste plan voor de compositie *how to pray* was dat ik op de een of andere manier mijn favoriete piano-loopje uit het begin van Stravinsky's *Symphony of Psalms* kon 'lenen', en zo in het concert het werk te introduceren dat me, jaren geleden, op het idee bracht een psalmzetting zonder tekst te schrijven. Recenter heb ik het hele psalmenboek getoonzet in een avondvullend werk voor piano solo, met als titel *psalms without words*. Ik heb mijn eigen psalmzang getranscribeerd: de ritmes, de accenten en het tempo van het Hebreeuws. Ik gebruikte een vergelijkbare strategie om een gebed om te zetten in de muziek voor *how to pray*. ❖

David Lang

Insomnio

Insomnio, ensemble voor hedendaagse muziek, werd in 1997 opgericht. Het ensemble bestaat uit een basis van zeventien musici (strijkers, hout- en koperblazers, piano, slagwerk en tokkelinstrumenten) onder leiding van dirigent Ulrich Pöhl, maar kan per project worden aangepast. Insomnio heeft zich geleidelijk ontwikkeld tot een van de leidende ensembles voor eigentijdse muziek in Nederland. Het heeft zich nationaal en internationaal stevig op de kaart gezet, met Utrecht als thuisbasis.

Vanuit de overtuiging dat hedendaagse, gecomponeerde muziek, naast andere moderne kunstuitingen een stevige plek moet hebben in de samenleving, voert Insomnio werk van tijdgenoten uit voor een zo groot mogelijk publiek, maar presenteert het ook projecten met een maatschappelijke relevantie en zoekt het samenwerkingen met collega-instellingen op.

Insomnio toont dat de nieuwste noten verrassend en verrijkend zijn en toegang geven tot een grenzeloze wereld. Het ensemble plaatst deze allernieuwste muziek naast ijkpunten uit het gerenommeerde internationale twintigste- en eenentwintigste-eeuwse repertoire. Daarbij kiest Insomnio als Nederlands ensemble ook voor het uitvoeren en ontwikkelen van werk van Nederlandse componisten.

De afgelopen jaren stond Insomnio op diverse podia voor actuele muziek in binnen- en buitenland. Het ensemble was te horen op festivals in onder meer Engeland, Duitsland, Spanje, Indonesië, Zuid-Afrika

en China. Insomnio werkte intensief samen met componisten als Pierre Boulez, Heiner Goebbels en met (de ervan van) Frank Zappa.

In 2007 werd Insomnio aangesteld als ensemble-in-residence van de ISCM, de International Society for Contemporary Music. In Nederland organiseerde Insomnio meerdere festivals waarin steeds een land of regio centraal stond, zoals Cuba (2001), Catalonië (2002), Finland (2005) en Duitsland (2016).

Insomnio is mede-oprichter van Muziekhuis Utrecht, een samenwerkingsverband van Utrechtse ensembles voor actuele muziek. Het ensemble wordt structureel gesubsidieerd door de Gemeente Utrecht.

❖ Ensemble Variances
Thierry Pécou · dirigent
Katarina Livljanić · mezzosopraan
Irina de Baghy · mezzosopraan
zaterdag 21 september · 17.00 - 18.30 uur
SINT JANSKERK · € 18

La Voie de la Beauté, un concert-rituel

Thierry Pécou Chö, un rituel tibétain

Thierry Pécou Danse en cercle

Thierry Pécou Femme changeante

Ensemble Variances becommentarieert actuele thema's, zoals ecologie, kolonisatie en immigratie. Vaak met een verhalend en sterk imaginair-ritueel karakter.

Dit programma is opgebouwd als een ritueel rond een belangrijk spiritueel symbool in culturen en religies over de hele wereld: de cirkel. Niet alleen door gebruik te maken van muzikale verwijzingen naar Amerikaans-Indiaanse en Tibetaanse gezangen en ceremoniën, maar ook door het gebruik van de fysieke ruimte. De musici creëren een atmosfeer waarin het publiek wordt uitgedaagd om los te laten, om in een staat te komen waarin 'men voelt dat alles klopt', aan de hand van een fascinerende andere kijk op het leven, op gezondheid en spiritueel welbevinden.

MUSICA SACRA MAASTRICHT IS EEN COPRODUCTIE VAN Stichting Musica Sacra en Theater aan het Vrijthof Maastricht. Filmselectie i.s.m. Lumière.

DIRECTEUR BESTUURDER Jean Boelen, directeur Theater aan het Vrijthof Maastricht
PROGRAMMACOMMISSIE Jacques Giesen (voorzitter); Jos Leussink (adviseur); Sylvester Beelaert, Fons Dejong, Susanne van Els, Bas Geerts en Lieke Wijnia
RAAD VAN TOEZICHT Jean Jacobs (voorzitter), Michel Cobben, Barbara de Heer, Bas Huyser en Eddy Klomp

PROJECTLEIDING & FONDSWerving Fons Dejong **MARKETING & PUBLICITEIT** Hetty van Dongen **PRODUCTIE** Raf Meijers **REDACTIE** Philip Leussink, Jacinta Wetzter, Sylvester Beelaert en Fons Dejong **VORMGEVING** Philip Leussink **UITBALIE** Flora Minis en Susan Meisen **TECHNISCHE COÖRDINATIE** Sander Rondon **FACILITAIR** Nandi Nijsten **FINANCIËN** Jos Spauwen

MUSICA SACRA MAASTRICHT is lid van De Verenigde Podiumkunstenfestivals.

MUSICA SACRA MAASTRICHT wordt mede mogelijk gemaakt door Fonds Podiumkunsten, Provincie Limburg, Gemeente Maastricht, Theater aan het Vrijthof, Elisabeth Strouven Fonds, Stichting Kanunnik Salden Nieuwenhof, de Vrienden van Musica Sacra Maastricht en alle (concert-) locaties en samenwerkingspartners. De activiteiten worden mede mogelijk gemaakt door anonieme giften van particulieren. **MEDIAPARTNERS** NPO Radio4, NTR, KRO NCRV, L1, Dagblad de Limburger, RTV Maastricht.

STEUN HET FESTIVAL Voor een bijdrage vanaf € 40 geniet u als Vriend van Musica Sacra Maastricht vele voordelen. Zie voor meer informatie en aanmelding www.musicasacramaastricht.nl/vriend.

STICHTING MUSICA SACRA Vrijthof 47, 6211 LE Maastricht
info@musicasacramaastricht.nl • www.musicasacramaastricht.nl

[f facebook.com/MusicaSacraMaastricht](https://www.facebook.com/MusicaSacraMaastricht) • [@FestivalMSM](https://twitter.com/FestivalMSM) | #MSM2019